

Magyar Szentek és Boldogok

Árpádházi Szent Erzsébet (1207-1231)

Születésének helye nem tisztázott Szent Erzsébetnek. A kutatók felvetik Sárospatakot, Pozsonyt, de Óbudát is. Az időpont (1207) azonban biztosnak tűnik. Szülei II. András magyar király és Meráni Gertrúd voltak. Apja Moráviai Hermann thüringiai grófnak szánta feleségül, ezért gyermekkorától Tübingiában nevelkedett, ahol sok negatív élmény érte. 1216-ban meghalt a még gyermek jegyese, s ezért a másodszülött Lajossal kelt egybe 1221-ben, aki jól viselte Erzsébet hosszú és szigorú börtjeit, élénk temperamentumát, önmegtartóztatását és a gyakori jótékonykodásait. Házasságukból három gyermek is született: Hermann, Zsófia és Gertrúd. 1227-ben meghalt Lajos az V. keresztes hadjáratban: járvány áldozata lett. Erzsébet ekkor visszavonult Eisenbachba, ahol a ferences szerzetes Marburgi Konrád lett a lelki vezetője. Ahogy a legendája mondja: „Itt lemondott a saját akaratáról és a világ minden pompájáról...”, maradék vagyonából egy menhelyet alapított a szegényeknek, ahol társaival ápolta őket nagy odaadással egészen a haláláig.

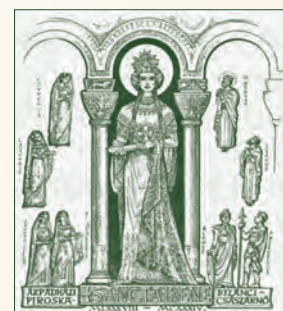

1235-ben megtörtént szentté avatása, hiszen még életében elhíresült szentsége. Az elevatio után maga II. Frigyes tette rá saját császári koronáját, amikor az oltárra helyezték. Tisztelete és kultushelye a világ minden részén hamar elterjedt és azóta is töretlen, Kassától Bogotáig.

Ünnepe: november 19.

(Árpádházi) Szent Eiréné / Piroska (kb. 1080-1134)

Szent László és a sváb származású Adelhaid királyné leánya, aki apja halála után sokáig Könyves Kálmán király udvarában élt. 1105 legvégén lett csak eljegyezve a bizánci trónörökösrel, Ioannés Komménoszal. A házasság megkötéséhez át kellett térni Piroskának az orthodox hitre, amelyben az Eiréné (Iréen) nevet kapta. Szent László leánya jó császárnő és hűséges, segítő hitves lett, aki buzgó és lelkiismeretes az állam ügyeiben, mégis nem harácsoló, mint ahogy oly sokan az elődjei közül. A keresztény hit igazságait szemmel tartotta mindenkor. Férjével ő alapította a konstantinápolyi Pantokrator monostort, mozaikképét pedig a Hagia Sophia őrzi a mai napig. Sűrűn fogadott szentföldi zarándokokat, küldötteket magyar földről, soha nem fordított hátat a hazájának, többször közvetített a Magyar Királyság és a Bizánci Birodalom között. Halála után az orthodox egyházban szentté avatták.

Ünnepe: augusztus 13.

Árpádházi Szent Hedvig (1373-1399)

I Anjou (Nagy) Lajos magyar és lengyel király leányát eredetileg Habsburg Vilmostal jegyezték el még négy évesen, mivel Vilmosnak szánták a magyar trónt is. De Nagy Lajos halála után a trón Mária-ra szállt, ezért Hedvigé lett a lengyel trón. A lengyelek nem akarták Habsburg Vilmost királyukként, ezért elűzték. Az országot azonban fenyegette keletről a pogány litvánok serege, így kapóra jött, amikor fejedelmük Jagelló László 1386-ban házasságkötési ajánlattal jelentkezett Hedvig udvarában, ami persze feltételezte ő és népe áttérését a keresztény hitre. Hedvig ebben Isten akaratát látta, s beleegyezett az új házasságba azzal a feltétellel, hogy a Szentszék kimondja Vilmostal kötött érvénytelenségét. Ez meg is történt, sőt IX. Bonifác pápa elfogadta a keresztülői felkérést is a királyi pártól.

Szent Hedvig lett a litvánok keresztény hitre térítésének igazi pártfogója, aki az üdvöt és a kegyelmet hangsúlyozta férje meglehetősen világias, erőszakos módszereivel szemben. Ő szorgalmazta, hogy a még zavargó, áttérni nem akaróknak ne vegyék el a jószágait, hangsúlyozva, hogy: „Ha vissza is adtuk javaikat, ki fogja visszaadni elsírt könnyeiket?...”. Szorgalmazta a meggyőzés elvét

a kereszteleseknél, illetve a litván papság kiművelését. Prágában 1397-ben kollégiumot alapított litván teológusok számára is. Krakóban noviciátust alapított, ahol elérte a teológiai fakultás megindítását is a pápától.

Szentség hírében halt meg 1399-ben, s közeli szentté avatását a lengyelek annyira biztosra vették, hogy a krakkói Wavel katedrális oltára alá temették, nem a kriptába, ahová a királyi főket is szokták. Bár az elevatio (felemelés) még sokáig váratott magára, töretlen volt, ahogy a lengyelek hívják, Jadwiga tisztelete, s mindenhol szentek társaságában, szentként ábrázolták. Szentté azonban csak 1997-ben avatta II. János Pál pápa, aki korábban még bíborosként a boldoggá avatásán is szorgoskodott.

Ünnepe: július 18.

Árpádházi Szent Imre herceg (kb. 1007-1031)

Szent István király és Boldog Gizella királyné másodszülött fiú gyermeke a keresztségben apai nagybátyjától kapta a Henricus-Emericus nevet, amiből magyarosan az Emreh lett, azaz Imre. A szent árpádházi herceg bátyja (Ottó) korai halála után, trónörökös lett. Tanítóról szülei Szent Gellért személyében gondoskodtak, akitől a hét év szorgalmas tanulás alatt, nemcsak a középkori iskolafokozatokat (trivirum, quadrivirum) sajátította el, de megtanult latinul és valószínűleg egy kicsit németül is. Szent Gellért az ifjú hercegnek lelki vezetője is volt, így joggal mondhatták róla már életében, hogy ő volt az „akit szeretett Isten és tiszteltek az emberek”. Isten, Imre imáit meghallgatva, a legkedvesebb áldozatnak a szüzességet jelölte meg, amelyet neki adhat a herceg, s amelyet Imre boldogan ajánlott fel neki szíve oltárán.

A tanulás befejezése után a szülei a hercegi hitves után néztek, amely minden bizonnyal meg is történt, de sajnos pontos személyét és nemzetiségét nem ismerjük. Szent Imre a házassága után részt vett az ország dolgaiban, ő lett a parancsnoka az ország nyugati részein letelepedett ruszoknak, valamint aktívan részt vett apja hadjárataiban. Egyes történészek azt is valószínűnek tartják, hogy ő nyerte meg II. Konrád ellen a győri csatát.

Éjjelente gyakran kilesték, hogy amikor mindenki lefeküdt, akkor ő még fennmaradt és odaadóan zsoltárokat énekelt az Úrhoz, vagy sokáig a feszület előtt térdepelve áhítatosan imádkozott. Apja egyetlen szeretett fiának, örökösének írta a híres Intelmeket, melyben a nyugati mintájú királytükörököt követve uralkodási tanácsokkal látja el az ifjú Szent Imre herceget. Szent István az itt írottak szerint is, benne látta életművének legjobb folytatóját amit az is biztosít, hogy 1031-ben királlyá akarta koronáztatni őt. A koronázási előkészületek közben jött a fájdalmas hír: Szent Imre herceget vadászat közben egy vadkan halálra sebezte.

Imréről valószínűleg még apja életében elhíresült szentsége, amelyet a következő évtizedek csak egyre erősebben tápláltak, így 1083-ban Szent László király az apát és fiát együtt helyezte oltárra. Tisztelete a mai napig töretlen, örök példaképe a magyarságnak, kiváltképp a magyar ifjúságnak a „liliomos szent herceg”.

Ünnepe: november 5.

Árpádházi Szent István király (967/969/975-1038)

Szent István király a magyar szentek sorában a kezdetektől fogva az első helyen áll. Apostoli szent királyunk teremtette meg Magyarországot, mint szuverén, független államot, s ő vezette be a magyarságot a keresztény népek közösségébe, kijelölve országának helyét és útját is egyszerre a keresztény Európában.

István Vajk néven (jelentése: hős, vezér) látta meg a napvilágot, Géza nagyfejedelem egyetlen fiaként. Legfiatalabb éveit még pogányságban töltötte, de 973-ban, mások szerint 974-ben, apja megkereszteltette fiát, aki a keresztségben az István (Stephanus) nevet kapta, az első keresztény vértanú után. A legendaírói hagyomány szerint Szent Adalbert keresztelte, majd később ő is bérmálta az ifjú Vajkot, tanítója is ő volt elsősorban, de Adalbert közvetített István és Gizella bajor hercegnő között 995-ben létrejövő házasságban is.

Apja őt jelölte ki utódjául, de a nagyfejedelem halála után meg kellett küzdenie idősebb rokonával, Koppánnyal a főhatalomért. A veszprém melletti csatában, német segítséggel legyőzte Koppányt, de ezzel csak a családon belül állította helyre a békét. Arra azonban ez is elég volt, hogy 1000-ban II. Szilveszter pápától, III. Ottó császár közvetítésével és egyetértésével, koronát és áldást kérjen, amit a Szentatya meg is adott. Az a korona, amellyel Istvánt királlyá koronázták nem bizonyítottan a magyar Szent Korona (darabja), az viszont biztos, hogy István a korona elfogadásával nem lett sem a császár, sem a pápa hűbéresévé, államának a teljes függetlenséget biztosította. Szent István királyunk a koronázás után sorra leverte a támadó és ellenkező törzsfőket, Gyulát, Ajtonyt, a fekete magyarokat és a dél-erdélyi Keánt is.

Az államszervezet (királyi vármegyék, várispánságok, törvényhozás, stb.) létrehozása után, nagy erővel látott hozzá a térítés munkájához is. A tíz egyházmegye létrehozásán kívül ő emelt apátságokat az ország nyugati részén, s ő szentelte fel a pannonhalmi kolostort is. Nevéhez fűződik több bencés apátság megalapítása is. Minden erejével az ország megtérítésén volt, ami nem volt összeegyeztethető a keresztény tanítással, azt kegyetlenül üldözte. Bár István Rómához igazodott, minden vallási

kérdésben nagyfokú türelemmel viseltetett a görög rítus iránt is - a bazilita monostorok zavartalanul működhetek uralkodása alatt. 1018 körül megnyitotta az utat a jeruzsálemi zarándokok előtt, s biztosította annak zavartalanságát, sőt Jeruzsálemben bencés kolostort, Rómában zarándokházat, Bizáncban templomot építtetett a magyar zarándokoknak. Az ország külső és belső egységét és a keresztény hitet, minden ellenséggel szemben, minden időben megvédte.

Élete végére mind a két trónörökös, Ottót és Szent Imrét elvesztette, így nőági rokonát, Orseolo Pétert tette meg utódjának. Unokatestvére Vazul, azonban a trónt magáénak követelte, s gyilkosságot kísérelt meg István ellen. István elfogta a lázadót, de saját vérét nem akarta ontani, ezért csak uralkodásképtelenné tette: megvakította és megsüketítette. Célként nyilván az vezette, hogy az országot mindenképpen el akarta téríteni a pogányság útjáról.

Szent István király tisztában volt felelősségével és annak jelentőségével, hogy hatalmát Istentől kapta. Ennek jele volt, hogy egyszer egy évben a templomban István mindig letette az uralkodói hatalmát, mintegy visszaadva azt Istennek. Uralkodói eszményképét, többek között, így fogalmazta meg királytükreben, melyet Szent Imrének írt: „Uralkodjál szelíden, alázattal, békésen hazugság és gyűlölködés nélkül! A király koronájának legfőbb ékszerei a jótettek, ezért illő, hogy a király igazságossággal és irgalmassággal, valamint a többi keresztény erénnyel ékeskedjék”. 1038-ban halt meg Szűz Mária mennybemenetelének napján, miután a halálos ágyán felajánlotta az országot a Szentséges Szűznek. Testét a székesfehérvári koronázási bazilikában helyezték el.

Kultusza már I. András alatt nagy volt, így már ő elrendelte a szent királlyal kapcsolatos dolgok összegyűjtését. Szent László avatatta szentté 1083-ban, fiával Imrével, Gellért püspökkel és Zoerard-András, Benedek remetékkel együtt. 1686-ban Buda visszafoglalásakor, az egész Egyházra kiterjesztették az ünneplését. A világegyház augusztus 16-án ünnepli, a magyar egyház augusztus 20-án, mint Magyarország fővédőszentjét, amihez kapcsolódik az aznapi Szent Jobb ereklye tisztelete is.

Ünnepe: augusztus 20.

Árpádházi Szent Kinga (1224-1292)

IV. Béla királyunk leánya tizenöt évesen lett lengyel királyné, Boleszláv krakkói herceg hitveseként, miután férjét királlyá választották. A királyi pár örökös tisztasági fogadalmat fogadott (ún. józsefi házasságot), Kinga hatására és kifejezett kérésére. Szent Kinga nagy mértékben hozzájárult az ország gyarapításához, hozományát (40.000 aranymárka) a tatárok elleni védelemre szánta. Az 1241-42-es tatárjárás után (amely Lengyelországot majdnem annyira feldúlta, mint hazánkat) a királyné több adománnyal is hozzájárult az újjáépítéshez. 1249-ben hazalátogatott, hogy atyja segítségét kérje Lengyelország számára. Körútja során a máramarosi sóbányában kérte atyját, hogy adjon sótömböket a lengyelek számára. Atyja ezt a kérését teljesítette, s Kinga a birtokbavétel jeléül az aknába dobta a gyűrűjét, amelyet két évvel később találtak meg a lengyelországi Wielickában, amikor megnyitották az ottani aknát.

Kinga sok templomot, kolostort építtetett, valamint gondoskodott felszerelésükről is, ezek közül talán a legjelentősebb az Ószandecben alapított ferences kolostor, amely Közép-Európa kulturális központjává nőtte ki magát. Férje halála után ferences klarissza apáca lett, a temetésén már az ő ruhájukban jelent meg. Vagyonát szétosztotta a szegények között, s visszavonult az ószandeci kolostorba, ahol perjelnővé választották. Élete hátralevő részét az imaélet elmélyítése, illetve a folyamatos alamizsnálkodás és betegápolás kísérte végig. 1292-ben halt meg békességben. 1690-ben boldoggá avatták, majd 1999-ben II. János Pál pápa szentté avatta.

Ünnepe: július 24.

Árpádházi Szent László király (kb. 1040-1095)

Szent László, Szent István mellett a magyar uralkodói eszmény egyik legtökéletesebb kifejezője, a kereszténység következetes védelmezője és terjesztője, aki a legkeményebb csatában is tudott nemeslelkű lenni, s akiről egyszerre mondták, hogy „lovagkirály” és hogy „szent”. Atyjának I. Béla királynak a vitézségét, míg anyjának a lengyel Richezának a vallásos lelkületét köszönhette, melyek állandó tulajdonságai maradtak élete végéig.

László még hercegeként tért haza lengyel száműzetéséből, hogy bátyját, Gézát támogassa I. Salamon király ellen, biztosítva maguknak ezzel a dukátust (hercegi uradalom). László herceg Salamon uralkodása alatt a kerlési csatában tüntette ki magát először jelentősebben, amikor a betörő fekete kunokat sikeresen kiverte az országból és még az egyik menekülő kun vezértől is visszaszerezte az elrabolt magyar leányt. Ez a hőstette még életében nagy dicsfényvel övezte fel őt. A pártoskodásban még többször is Géza mellé állt a harcban, amíg csak őt uralomra nem segítette. Bátyja halála után azonban rövidesen mégiscsak ő lett a király 1077-ben.

Uralkodása alatt egyaránt törekedett az ország külső és belső gyarapodására, valamint annak egységére is. A királyságába betörő besenyőket, úzokat, kunokat többször is kiűzte, nem egyszer felkínálva nekik a lehetőséget, hogy térjenek meg a keresztény hitre és telepedjenek le. 1091-ben birtokba vette Horvátországot és az egykori Moesia egyik részét dinasztikus jogon, lévén az özvegy horvát királyné a testvére volt, s László segítségét kérte. Sűrű háborúzásai okán is a legtöbb csoda a hadakozó királyt kísérte: üldöző ellenesség elől menekülve a szikla meghasad előtte, éhező katonái táplálására szarvasbikák jelennek meg, imájára víz fakad a sziklából, ellensége elé dobott pénzei kővé változnak, stb.

László a magyar egyházat ahol tudta erősítette, több apátság és püspökség alapítása fűződik a nevéhez, uralkodása idejében tudott csak elterjedni a káptalani és a főesperesi szervezet is. Adományával buzgón segítette a templomokat. 1083-ban ő avatatta szentté István királyt, fiát Imrét, Gellért püspököt valamint Zoerard-Andrást és Benedek zoborhegyi remetéket. Neve komolyan felmerült a készülődő I. kereszties hadjárat egyik lehetséges vezéréként, amit csak az 1095. július 29-én bekövetkezett halála hiúsított meg.

Testét először Somogyváron majd később Váradon helyezték nyugalomra. Itt évszázadokon keresztül töretlen volt a kultusza, nemcsak gyógyulni vágyók jöttek ide, de sokan vitás ügyeiket is itt intézték el, a szent sírjánál, illetve itt tettek többen is fogadalmi esküt. Szent László király halála után többször is megjelent népe között és csodát tett ott, ahol a legnagyobb volt a szükség. Magyar katonáknak pedig a tömegei mentek csatába „Szent László, segíts!” felkiáltással egészen akár a II. világháborúig.

Ünnepe: június 27.

Árpádházi Szent Margit (1242-1270)

Szent Erzsébet testvérének, IV. Béla a „második honalapító” volt az édesapja, míg anyja Laszkarisz Mária bizánci hercegnő volt. Amikor a királyi pár a tatár seregek elől menekült, a szülők végső szükségükben a születendő gyermeket Istennek ajánlották fel, hogy segítse őket a tatárok elleni küzdelmükben. A legendaírók éppen ezért Margit születése utáni szülői felajánlásával látják igazolva a tatárok kivonulását az országból, illetve a nagykán halálát.

Szent Margitot már három évesen átadták a veszprémi domonkos nővéreknek, ahol a Katalin-kolostorban Margit nevelője Boldog Ilona volt és Olimpyades nővér akiktől a belső, misztikus jámborságot, Szűz Mária bensőséges szeretetét, a szenvedő Krisztus iránti teljes odaadást, valamint az állandó vezeklő szellemet tanulta. Béla királyunk leánya számára kolostort építtetett a Nyulak szigetén (ma: Margitsziget). Itt tette le a fogadalmat 1254-ben Szent Margit.

A 12 éves leány teljesen tudatában volt annak, hogy életét mire kötelezi az esküvel. Kétszer is lett volna lehetősége, hogy Rómától felmentését kérje szent fogadalmától - két nagy politikai előnyökkel jár (cseh, lengyel) házasság miatt, ám Margit mindkettőt határozottan visszautasította.

Margit számára elsődleges volt, hogy mennyei Hitvese előtt megfeleljen, ezért volt számára fontos a szigorú szabályok megtartása, a legkeményebb önsanyargatás vagy akár a legnyomorúságosabb betegek ápolása. Nem szerette, hogyha királylányként kezelték, mindenkit leszoktatott erről társai közül. Isten megajándékozta őt a jövendőmondás tudományával, amellyel állítólag atyját is segítette diplomáciai gondjaiban. Amikor úgy érezte, hogy élete végéhez közeledik megjósolta halála óráját is. 1270. január 18-án halt meg annak a tudatnak a derűjével az arcán, hogy odaát már várja mennyei jegyese.

Szentté avatását már 1276-ban kezdték, de sem ekkor, sem később nem tudták befejezni. Végül XII. Pius 1943-ban avatta szentté.

Ünnepe: január 18.

Szent Asztrik / Anasztáz (?-1036/39)

Eredeti neve Radla volt, így a kutatók cseh vagy horvát származást tulajdonítanak neki. Magdeburgban együtt tanult Szent Adalberttel, 992-995 között pedig látta el a brewnomi apát tisztségét. Egy évvel később Adalberttel együtt jött Magyarországra, ahol a szent márton-hegyi (ma: Pannonhalma) bencés kolostor apátja lett. 999-ben Szent Istvánót küldte Rómába II. Szilveszter pápához, követségbe, aminek következtében ő hozta el a koronát Istvánnak, valamint az apostoli áldást és a keresztet is a koronázáshoz Magyarországra. A márton-hegyi kolostor az ő közbenjárására kapta meg ugyanazokat a jogokat, mint Montecassino. Életében az apáti cím mellett kalocsai püspök, esztergomi érsek (Sebestyén püspök vaksága alatt, három évre), illetve később kalocsai érsek is lett. Szent hírében halt meg Kalocsán. Több híres legenda fűződik a nevéhez, amelyek közül a leghíresebb egy halott feltámasztása, de nevezetes arról is Szent Asztrik, hogy a magyar érsek szó az ő nevéből származik.

Prágai Szent Adalbert (956-997)

Acseh származású Szent Adalbert (eredeti nevén Voitech) kis korában nagyon sokat betegeskedett, s ezért a szülei fogadalmat tettek, hogyha megszűnik gyermekük rossz egészsége, akkor felajánlják Istennek. Így is történt. Adalbert fiatalon lett Prága püspöke, de öt év után (988) otthagya a helyét, mert hiábavalónak látta lelkipásztori munkáját az adott körülmények között. Eredetileg Jeruzsálembé készült, de Rómában megállt, ahol négy éven keresztül visszavonult életet élt egy kolostorban.

Másodszori visszatérésekor, megállva Magyarországon, Szent István királyunkat ő részesítette a bérmálás szentségében. Maga többször járt Géza fejedelem udvarában, s szívélyes kapcsolatot alakított itt ki. Adalbert társai, tartva III. Ottó ellenpártjának a bosszújától, Magyarországra jöttek, ahol Szent Márton hegyén (Pannonhalma) Géza fejedelem, majd Szent István királyunk támogatásával monostort építettek. Szent Adalbertet 997-ben ölték meg a pogány poroszok, akik közé téríteni ment, miseáldozat közben. Több lándzsaszúrással kivégezték, majd lefejezték. Testét gniesznoi katedrálisban, majd Prágában temették el, 1036-ban.

Ünnepe: április 23.

Szent Beszteréd, Szent Beneta, Szent Bőd (?-1045)

Szent Gellért vértanútársai voltak. Beszteréd nyitrai-, Szent Bőd (Buldus) egri-, Szent Beneta veszprémi püspök volt. Életükről sajnos szinte semmit sem tudunk, csak vértanúságukról, amit Szent Gellért mellet szenvedtek el. Szent Bődöt megkövezték és ledöfték, Szent Beszterédet halálosan megsebeztek úgy, hogy harmadnap belehalt a sebeibe. Tiszteletük a középkorban elterjedt volt Szent Gellértével együtt, Szent Beszteréd tisztelete az esztergomi főegyházmegyében különösen élénk volt egészen a XX. századig.

Szent Bonifác (?-kb. 1007)

Valószínűleg cseh származású volt Bonifác, s Szent Asztrikkal jött Magyarországra. Itt, miután Asztrikot kalocsai érsekké nevezték ki, ő lett a szent márton-hegyi (ma: Pannonhalma) bencés kolostor apátja. 1004 körül Alsó-Magyarországon térített a pogány magyarok között. Halálával kapcsolatban nem tisztázott teljesen, hogy magyar pogányok, vagy külhoniak által szenvedett vértanúságot. Tiszteletét a középkori bencések terjesztették el idehaza is.

Szent Dávid (1084-1153)

ASzent István rokonságából külföldre került, magyar származású Skóciai Szent Margitnak a fia. A különböző csoportok között zajló, többnyire igen véres trónharcoknak köszönhetően csak negyven évesen lett övé egész Skócia. Hűségesküt fogadott Matildának, a saját unokahúgának, aki az angol trón örököse lett, Matildot azonban elűzték, ezért az országa függetlenségét meg tudta tartani. A skót egyház szervezetében külön hierarchiát hozott létre az uralkodása alatt, valamint helyreállította a glasgow-i püspökséget és négy új püspökséget is hozott létre. Ezenkívül számtalan kolostort alapított még bencéseknek, cisztercieknek és ágostonos kanonokoknak. Formálisan ugyan nem avatták szentté, népe és a skót egyház azonban a mai napig akként tiszteli és a „jó király” névvel illeti.

Portugáliai Szent Erzsébet (1277-1336)

Árpadházi Szent Erzsébet másodfokú unokahúga, s így II. Endre királyunk dédunokája is egyben, nevét a szentté avatott nagynénjéről kapta. Apja, Aragóniai Péter király, a portugál trón várományosához, Déneshez, adta feleségül, akivel a házassága nem volt zavartalan. Férje gyakori kicsapongásait Erzsébet alázatos szívvel tűrte, s folyamatosan imádkozott a férje megtéréseért, sőt odáig is elment jóságában, hogy a király törvénytelen gyermekeit is szeretettel nevelte. Akkor sem hagyta el férjét, amikor az egy távoli faluba száműzte. A halálos ágyán a király magához rendelte feleségét, aki szorgalmasan ápolta súlyos beteg férjét, s elérte, hogy súlyos bűneit teljesen megbánva hagyta el a földi életet.

Özvegyként Erzsébet szétosztotta vagyonát a szegények és a kolostorok között, s ő maga pedig belépett a ferences harmad rendiek közé. A halálos ágyán az örökfogadalmat is letette, azért csak ekkor, mert korábban akadályozta volna a jótékonykodásban a szegénységi fogadalom. Sírjánál folyamatosak voltak a csodák, főleg a csodás gyógyulások. VIII. Orbán pápa 1626-ban avatta szentté.

Ünnepe: július 4.

Szent Gellért (kb. 980-1046)

Velencei gazdag patrícius család sarja (eredeti neve: Gerardo) az egyik legismertebb magyar szentünk. Apja a Szentföldön halt meg, a kisfiút pedig a szerzetesekhez adták, s a velencei bencés Szent György-monostor apátja lett. A Szentföldre indult, de egy vihar miatt Isztriában kötött ki. Innen Pécsre, majd Székesfehérvárra került, ahol Szent Istvánnal és Szent Imre herceggel is közeli kapcsolatban állt, s a „liliomos szent hercegnek” későbbő lett a tanítója. Majdnem tíz évig remetéskedett a Bakonyban, ahol több művet is írt, amelyekből sajnos csak egy maradt ránk, a Deliberatio.

Szent István 1030-ban Gelléltre bízta a csanádi püspökség vezetését. István halála után megtagadta a szolgálatot Aba Sámuelnek, s megjövendölte bukását, a pogánylázadást és a saját vértanúhalálát is egyben. Az 1048-as pogánylázadás alkalmával jóslata beigazolóddott: több társával egy taligán a mélybe taszították, ahol szörnyethaltak. 1083-ban Szent László avatatta szentté. Maradványait

Csanádra vitték, ahol nagy kultusz alakult ki körülötte, több csodát is feljegyeztek a sírjánál. A török megszállás alatt azonban e kultusz helyteljesen elpusztult.

Ünnepe: szeptember 24.

Kapisztrán Szent János (1386-1456)

Apja német származású volt, de ő már a dél-itáliai Capestrano városában született. Jogot tanult, fiatalon Perugia bírója lett, sőt kormányzója, s minden jel arra mutatott, hogy szép világi karriert fog befutni, amikor is egy háborúban fogságba esett. A tömlöcben értelmetlenül tartotta az egész eddigi életét, s ezért kiszabadulása után a ferences rend szigorúbb irányzatához csatlakozott. János úgy gondolta, hogy Istennek tervei vannak vele, s ezeket a terveket realizálnia a prédikálásban látta elsősorban.

Tette mindezt azért is, mert prédikátori tevékenysége a nagy nyugati egyházszakadásra (1378-1417) esett, illetve igazi csúcspontját utána érte el. János az egyházszakadás alatt kialakuló, de annak megszűnése (Konstanzi XVI. Egyetemes Zsinat 1414-1417) után is élő téveszmék ellen harcolt. Így fáradtságot nem ismerve hirdette a pápaság krisztusi alapítását, az ún. „láthatatlan Egyház” létét, a hit-, és az Egyház egységét, valamint felemelte a szavát a különféle eretnokségek ellen is, különösen a huszitizmus ellen prédikált sokat. Prédikációi igen jól szervezettek voltak, s mindig egybekötöttek tolmácsolással. Az útjait sok gyógyulás kísérte és nagyhatású szónoklataira sokan hagyták ott az eretnek szektákat, illetve álltak be a ferences harmadrendbe.

Kapisztrán Szent János a frankfurti birodalmi gyűlésen emelte fel először a szavát Magyarországért, kiemelve, hogy a nyugati kereszténységnek segítenie kellene ezt az országot, mert így Európát is védelmezik. Ekkor (1452) látogatott először is hazánkba. A következő évben Bizánc elesett és mivel egy szövetséges hadsereg létrehozása nem sikerült, ezért III. Calixtus pápa védekező jellegű keresztes hadjáratot hirdetett meg, amelynek lényegi megszervezése, Carvajal bíboros mellett, Kapisztrán Szent Jánosra várt. 1456 április 15-én indult el Budáról a had, amely Hunyadi János seregével egyesülve végül is kivívta a híres nándorfehérvári diadalt. III. Calixtus pápa még a hadjárat ideje alatt elrendelte a déli harangozást és az Úrangyala elimádkozását Magyarország győzelméért. A dicsőséget egyik vezető sem élte sokkal túl, Hunyadi után Kapisztrán Szent János is meghalt október 23-án. 1622-ben boldoggá avatták, 1690-ben pedig szentté.

Ünnepe: október 23.

Kassai vértanúk:

Szent Márk (1588-1619), Szent Menyhért (1584-1619), Szent István (1582-1619)

Márk, horvát származású volt, Kizeracban (Kőrös) született, családi neve valószínűleg Stepinac. A zágrábi egyházmegye papnövendékeként került Rómába, ahol pappá szentelték. Miután hazatért Pázmány Péter érsekprímás figyelt fel rá, és a nagyszombati papnevelő intézetbe helyezte, előljárónak. Pár éven belül esztergomi kanonok, valamint komáromi főesperes lett, érdemei elismerése jeléül.

A galíciai Grodekből származó Menyhért lengyel családban született. Gimnáziumi tanulmányait Bécsben végezte, majd 1603-ban belépett a jezsuita rendbe. 1614-ben kinevezték a Szent Vencel kollégium igazgatójává. 1618-tól Kassán volt táborigazgató, a helyőrség szláv és német katonái között.

István az ősi (szentmiklósi és óvári) Pongráczok sarja, akik már a XIII. századtól jelentős nemesi családnak számítottak Észak-Magyarországon. Középfokú tanulmányait Kolozsvárott végezte a jezsuita kollégiumban. 1602-ben jezsuita noviciátus lett. A renden belül kollégiumi tanár illetve hitszónoki funkciót töltött be. Kassára, e protestáns vezetésű városba, kiváló szónoki képességeinek elismerése jeléül, 1618-ban került a katolikus egyházközség lelkipásztorának, illetve táborigazgatójává.

Rákóczi György hajdú 1619 szeptember 3-án Kassa város falai alá vonultak, s az igazi ostrom megkezdése előtt egy szerződésben ígéretet tettek arra, hogy a katolikusoknak nem esik bántódásuk, hogyha átadják ellenállás nélkül a várost. A katolikus fővezér Dóczy András a városi vezetés és protestáns többségű lakosság miatt nem tartotta megtarthatónak a várost, ezért szeptember 5-én bevonulhattak Rákócziék. Első rendeletük alapján Dóczyt elhurcolták bilincsbe verve Erdélybe, a három papot pedig szigorú háziőrizetben tartották. Két napig éhezették őket, majd Rákóczi hittagadásra szólította fel őket, mire Pongrácz István így válaszolt: „Úgy látszik az ördög ábrázatát viseled, mert annak feladata az embereket Krisztustól és az Anyaszentegyháztól elszakítani. Távozz hazugságaiddal, te csalárd ember!”. Szent Márknak felajánlották, hogy a káptalan széplaki uradalmát megkaphatja, hogyha áttér, de ő ezt visszautasította, mondván, hogy ez nem az övé, hanem az esztergomi káptalané. Amikor pedig felajánlották neki, hogy áttéréssel az életét megmentheti, ezt vágta vallatói szemébe: „Inkább kívánok ezerszer meghalni, mintsem, hogy ezzel az elhajlással hitemet és lelkemet pokolra vessem!”. Ezek után mindhárman térdre borultak és a Te Deum-ot kezdték énekelni. A vallatók megzavarodtak

és elmentek. Éjfél tájban azonban visszatértek és miután kegyetlenül megkínozták mindhármut, Menyhértet és Márkot lefejezték és egy szennygödörbe dobták a tetemeiket. Istvánról azt hitték, hogy már a kínzásokba belehalt, ezért a másik két vértanútársa mellé dobták. A sekrestyés Eperjessy István figyelt fel István nyögéseire a házában, de nem merte elhagyni otthonát, s a közelben sem volt senki aki segíthetett volna. Így hosszú szenvedés után István is belehalt a sérüléseibe.

Boldoggá avatásukat 1628-ban kezdeményezte Pázmány bíboros, de csak 1905-ben következhetett ez be. A három kassai vértanút 1996-ban avatta szentté II. János Pál pápa.

Ünnepük: szeptember 7.

Prágai Szent Ágnes (1205-1282)

III. Béla király leányának, Konstancának és I. Ottokár cseh királynak a leánya. Ágnes első vőlegénye, Henrik sziléziai herceg fiatalon meghalt. Apja három tekintélyes jegyest is szerzett neki, köztük az özvegy II. Frigyes császárt is, amikor azonban Ottokár váratlanul meghalt, Ágnes felbontotta eljegyzését a császárral és a prágai szegénynegyedbe költözött, ahol ferences szellemben szerzetesi közösséget hozott létre néhány társával. Levelezett Szent Klárával, aki öt nővért küldött neki Assisiből. Ágnes példája nagy hatású volt, több cseh arisztokrata leány követte a példáját. Jótékonykodó cselekedeteivel hamar népszerűvé vált. Tisztelete halála után nem sokkal kialakult Csehországban és Magyarországon egyaránt. II. János Pál pápa avatta szentté 1989. november 12-én.

Ünnepe: június 8.

Szent Toulouse-i Lajos (1275-1297)

V. István magyar király, Mária nevű leányának, aki szicíliai királynő lett, volt a fia Lajos. Szent Lajost 1288 és 1295 között a királyi udvar túsul adta Barcelonába atyja, a király szabadon engedése fejében. Itt elhatározta, hogy végképp szakít a világi élettel és belépett a ferences rendbe. A ferencesek között hamar kiváló teológussá vált, aminek köszönhetően Toulouse érseke lett. Már életében szentként tisztelték, s ezért halála (1297) után viszonylag hamar, 1317-ben oltárra is emelték. Ezt még megélhette anyja is.

Ünnepe: augusztus 19.

Skóciai Szent Margit (1047-1093)

Margit származását találgatások övezik. A sok történeti vitában egy kis ösvényt vágva, az tűnik biztosnak, hogy atyja Edmund, Szent István király udvarában volt vendég, s itt első királyunk rokonságából választotta ki feleségét. Azt nem valószínűsíthetjük, hogy a szent király leányáról lett volna szó, s elképzelhető az is, hogy Boldog Gizella királyné rokona volt.

Szent Margit 1047-ben született Reskán. Atyját, a száműzött trónörökösöt 1057-ben hazahívták, így vitte magával feleségét Ágotát, s gyermekeit is, akik itt születtek: Krisztinát, Edgárt és Margitot. Edmundot hazatérte után megtették királynak, de sajnos néhány év múlva meghalt. A halála után támadt trónviszályban, rövid ideig fia, Edgár uralkodott, de Hódító Vilmos hadai elől menekülnie kellett Skóciába.

Skóciában „Véreskezű” Malcolm uralkodott ebben az időben, aki kegyetlen irtóhadjáratot folytatott atyja gyilkosa, Macbeth hívei ellen. Malcolm megkérte Margit kezét, amire anyja biztatására igen mondott. Margit királyné megváltoztatta az udvar durva szokásait. Ő hívta össze a skót egyház zsinatát, ahol teológiai kérdésekhez is hozzászólt. Sok templomot és kolostort emeltetett, s nevéhez fűzik az irtóhadjárat befejezésének tényét is. Szent Margit minden angol királynő anyja is lett azáltal, hogy leánya Matild, Hódító Vilmos fiához I. Henrikhez ment feleségül. Halála után szinte azonnal szentként kezdték el tisztelni, ünnepélyes szentté avatása 1261-ben történt. Maradványait a reformáció alatt Spanyolországba menekítették, ma az Escorialban nyugszanak.

Ünnepe: november 16.

Zoborhegyi Szent Zoerard-András (kb.X.sz vége-kb. 1010) és Zoborhegyi Szent Benedek (kb.X.sz. vége-kb.1013)

Boldog Mór írta meg a két híres zoborhegyi remete történetét, akiket az első magyar szenteknek tekinthetünk. Zoerard (szerzetesi nevén: András) és tanítványa, Benedek az isztriai Pola környékéről származtak. Nyitra városába kerültek, ahol a nyitrai Fülöp atya jóváhagyásával a Szalka-hegy barlangjában folytattak remete életet. A legenda szerint „Zosimos apát szabályait

követtek", ami arra enged következtetni, hogy a korai keleti kereszténység szigorú, de bensőséges szellemében éltek mindennapjaikat. Válogatott sanyargatásokkal gyötörték testüket, hogy lelkük minél tisztábban szállhasson Isten felé. Fejeik fölé például arbronsot tettek, amelyre négy követ helyeztek, hogy el ne aludjanak imádkozás közben. Ráadásul tüskékkel bélelték ki amúgy is szűk barlangjukat.

András halála után Benedek még három évig élt a barlangban, amikor rátámadtak a rablók és megölték. Testét a Vágba hajították, ahol egy évig feküdt. Úgy találták meg, hogy egy sas mindig a felette álló sziklára szállt, minden héten. A teste tökéletes épségben volt még ekkor is. Hamar elterjedt a kultuszuk a Felvidéken. Az 1020-as években már ebbe kapcsolódik bele Mór, amikor megírja a legendájukat.

Ünnepük: július 17.

Árpádházi Boldog Erzsébet özvegy (kb. 1260-kb. 1320)

V István királyunk leánya volt, aki a Nyulak szigetén a domonkos apácák kolostorában nevelkedett. 1287-ben feleségül adták Roseberg Zania (Zanis) cseh főúrhoz, valószínűleg akarata ellenére, mert nagynénje Szent Margit példáját követve, teljesen Istennek szentelt életet szeretett volna folytatni. Férje halála után Milánóba ment, testvéréhez Máriához, ahol élete hátralévő részét igen nagy visszavonultságban töltötte, a legnagyobb alázatosságra törekedve. A legendája így ír ezekről az utolsó éveiről: „Minél inkább megalázta magát, annál kedvesebb volt Mennyei Jegyese előtt. Földi korona helyett mennyei koronára lett méltó...”. Szentség hírében halt meg 1320 körül.

Árpádházi Boldog Jolánta (1235/39-1298)

IV. Béla magyar király leánya. Nagynénjei Árpád-házi Szent Erzsébet és Prágai Boldog Ágnes, nővére Árpád-házi Szent Kinga, húga Árpádházi Szent Margit. Öt évesen a karakkói hercegi udvarba került, nővére Szent Kinga nevelte. 1256-ban ment férjhez a kaliszi és gneznói herceghez Jámbor Boleszlávhoz, aki a tanácsadói alaptalan pletykáira hallgatva elhidegült a feleségétől. Jolánta azonban tűrte ezt és amikor férje csatába indult mindig imádkozott érte. 1279-ben megözvegyült, ezért visszatért Kinga nővéréhez, akivel miután testvére is nem sokára megözvegyült, együtt beléptek az ószandeci kolostorba. Kinga halála után visszatért Gnieznóba, abba az apácaközösségbe, amely létrejöttét neki és férje adományainak köszönhetette. Akár az ószandeci kolostorban, itt is maga gondozta a legsúlyosabb és legvisszataszítóbb betegeket, királynő léte. Ahogyan előre megjósolta, 1298. március 6-án halt meg. A sírját a zarándokok sűrűn látogatták, s mivel folyamatosak voltak a csodás gyógyulások körülötte, egyre sürgetőbb lett Jolánta boldoggá avatása. Lengyelország és a ferences rend patrónája a XIX. században lett, a pápa hozzájárulásával.

Ünnepe: június 15.

Árpádházi Boldog Erzsébet Szűz (1292/94-1336/38)

A z utolsó Árpád-házból származó királyunk III. András és a lengyel Kujáviai Fenenna hercegnő leánya volt Erzsébet. A király egyetlen gyermeke volt, mert annak második házasságából, mely Habsburg Ágnessel kötött, nem származott utód, így lett Erzsébet a magyarok „utolsó aranygallyacska”. Apja halála után önként vonult a svájci Töss domonkos apácái közé, visszautasítva kérését, Habsburg Henriket.

Szigorú vezeklő életet élt, mindent szívesen megtett, amire csak kérték. Egész életét, mint írja a legendája, tökéletes tisztaságban töltötte, s teljesen megfosztotta magát a mulandó, földi javaktól. Egy rossz, foltozott ruhában járt, s a legtöbbször fel sem fedte kilétét, csak annyit mondott, mikor a neve után érdeklődtek: „Erzsébet nővér Budáról”. Bár egész végig rosszul viselte teste a szenvedéseket, ő alázatos szívvel tűrte ezt. Élete utolsó éveiben szinte teljesen lebénult és több fekély is borította már a megkínzott testét. Teljesen elhagyatva és elfelejtve halt meg. Amikor sírját később felnyitották, testét teljes épségben találták meg. S bár sírja a svájci vallásháborúk alatt teljesen megsemmisült, magának a sírnak a fedőlapját a mai napig is őrzik Zürichben.

Boldog Magyar Antal (ferences) (XIV. sz. első fele - 1398)

A ntal magyar származású volt, aki az 1350-es szentévben Rómába zarándokolt. Itt belépett a ferences rendbe, s elzarándokolt Assisibe, Szent Ferenc sírjához, hogy elnyerje Porciunkula búcsúját. Amikor visszatérőben súlyosan megbetegedett, Foligno kórházában kezdték ápolni. Betegsége ideje alatt fogadalmat tett, hogyha Isten meggyógyítja, akkor itt marad a kórházban és ő is ápolni fogja majd a rászorulókat. Isten meghallgatta őt, s Antal hű volt a fogadalmához, ott maradt s áldozatosan, nagy alázattal ápolta a betegeket és az elhagyatottakat. Folignóban halt meg 1398. május 13-án, testét a kórház kápolnájában helyezték el. 1608-ban amikor felnyitották a sírt a testét épségben találták. Nemesebb koporsóba tették, s a templom főoltárára helyezték, hogy mindenki tisztelhesse. A sír felnyitása után, akárcsak előtte, sok csoda és gyógyulás történt az azt meglátogatók között.

Boldog Magyar Antal (kármelita) (?-kb. 1462)

Antal születésének körülményeiről és gyermekkori éveiről nem tudunk semmit, csak annyit hogy már egészen fiatalon beállt a kármelita rendbe. A törökök közé ment, hogy hirdesse az Evangéliumot. Egy, a török sereg által megszállt városban, amikor elfogták megostorozták, megkövezték majd a város elé vitték, hogy máglyán elégessék. Teste azonban teljesen ép maradt a máglya kihunyása után is, a tűz nem ártott neki, ezért lefejezték. A kármelita szentek és boldogok névsorában halálának évét hivatalosan 1462-re teszik.

Ünnepe: szeptember 4.

Boldog Apor Vilmos (1892-1945)

Ősi székely arisztokrata család sarja. Ötödik gyermekként látta meg a világot, iskolába a híres kalksburgi és kalocsai jezsuita gimnáziumokba járt. Már itt megérett benne az elhatározás, hogy pap lesz. 1915-ben szentelték pappá Szent Bertalan ünnepén. Főpásztora Gyulára küldte káplánnak, de volt lelkész egy katonai vonaton és volt dogmatikatanár is. 1918-ban Gyulán lett végül plébános, ahol hamar népszerűvé vált szorgalmas és lelkiismeretes munkájával, amit a hívek között végzett.

Híveivel 1919-ben a proletárdiktatúra idején felvonult, amikor a kommunista helyi önkormányzat betiltotta a hittanórákat. Az akció sikeres volt - a hittant engedélyezték a belvárosi iskolában. A román megszállás alatt túsokat ejtett a megszálló román hadsereg. Apor Vilmos, hívei megkeresésére, egyenesen Bukarestbe utazott Mária királynéhez, ahol elérte a foglyok kiszabadítását.

A fiatal plébános 1918-20 közötti zűrzavaros idők után plébániai újságot indított, majd megalakította a Katolikus Akciót és népmissziót is szervezett a városban. 1924-ben már az Alföldi Katolikus Naggyűlést szervezte, amelyre Schoppa pápai nunciust is meghívta. Közben végezte a hitoktatást Gyulán és látogatta a templom nélküli külvárosi szegény negyedeket. Ekkor kapta a „szegények plébánosa” nevet, ugyanis híres volt jótékonykodásairól: elajándékozta a plébánia étkezéséért és gyakorlatilag minden pénzét, de még két pár cipőjéből a jobbikat is. Letelepítette a Szociális Missziós Társulatot, s megalapította azok intézményeit (iskola, napközi, népkonyha, szeretetház, stb.) is.

1941-ben iktatták be Győr 72. püspökének. Itt is jó pásztor szeretett volna lenni, ezért a körlevelében kihangsúlyozta a megoldásra váró szociális problémákat. Apor püspök szorgalmazta a kishaszon-bérletek kialakítását a püspöki földbirtokon. Bizalmas utasítást adott a főespereseknek az igények felmérésére, de Serédi Jusztinián hercegprímás komolyan figyelmeztette ezért.

1942-ben a zsidótörvények által érintett katolikusok védelmére létrejött Magyar Szentkereszt Egyesület védnöke lett, de ezen túlmenően minden üldözött jogaiért bátran kiállt: így ő sürgette a püspökkari tiltakozó körlevelet a gettósítás ellen is.

Apor Vilmos maga a püspöki palota pincéjében menekülteket rejtegetett. A német egységek kivonulása után a pincébe lányokat és asszonyokat bújtatott el a szovjet hadsereg katonáinak közismert erőszakoskodásai elől. Amikor ez kiderült, akkor a szovjet katonák a pincébe törtek be, ahol azonban Apor püspök a testével próbálta megvédeni a menekülteket, amiért három lövéssel súlyosan megsebesítették őt. A lányok és az asszonyok megmenekültek, a püspököt kórházba szállították, ahol három nap múlva, Húsvét hétfőjén meghalt. Halottas ágyán gyilkosainak megbocsátott. II. János Pál pápa avatta boldoggá 1997. november 9-én.

Boldog Batthyány-Strattmann László (1870-1931)

Dr. Batthyány-Strattmann László 1870. október 28-án, Magyarországon, Dunakilitiben született. Ősi magyar főnemesi család hatodik gyermeke volt. 1876-ban a család a félelmetes dunai árvíz elől menekülve Köpcsénybe költözött. 12 éves volt, amikor egészen fiatalon, 39 éves korában meghalt az édesanyja, akit nagyon szeretett. Ez mély nyomot hagyott a lelkében. Ettől kezdve gyakran mondta: orvos leszek, és ingyen gyógyítom majd a szegény betegeket. Buzgó vallásossága már diák korában megmutatkozott. Kollégiumi előljárói szerint szenvedélyesen tanulmányozta a Szentírást, a Szentek életét és az egyháztörténelmet. S gyakran járult a szentségekhez. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után néhány év az útkereséssel telt el. Édesapja ugyanis azt akarta, hogy ő kezelje a családi vagyont. Ezért felvételét kérte a bécsi egyetem mezőgazdasági szakára. De tanult kémiát, fizikát, filozófiát, irodalmat és zenét is.

Végre 1896-ban teljesült hő vágya, beiratkozhatott a bécsi orvostudományi egyetemre, ahol 1900-ban orvosi diplomát szerzett. Még egyetemi évei alatt 1898. november 10-én házasságot kötött a mélyen vallásos Coreth Mária Terézia grófnővel. Nagyon boldog és harmonikus házasságukat Isten 13 gyermekkel áldotta meg.

1902-ben Köpcsényben 25 ágyas magán kórházat alapított, ahol kezdetben általános orvosként dolgozott. Később sebész, 1906-ban pedig szemészorvosi képesítést szerzett. Kiváló orvosi szaktudásának és kedves, közvetlen magatartásának a híre mindenfelé elterjedt. Olyan sok beteg keresett nála gyógyulást, hogy a Magyar Államvasutak külön ún. "kórházvonalat" állított be számukra.

Az első világháború idején igaz emberségről és nagy áldozatkészségről tett tanúságot. Köpcsény hadbavonult körorvosa helyett - sok-sok kórházi munkája mellett - önként vállalta Köpcsény és környéke orvosi ellátását is. Lelkiismeretes körvosi működéséről az illetékes főispán a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. Batthyány doktor soha nem méltatlankodott, ha éjnek idején a legmélyebb álmából verték fel. Nem húzódozott hóban, sárban kocsiba ülni, hogy elmenjen egy szülő anyához. A legegyszerűbb beteget is úgy vizsgálta és úgy kezelte, mintha főherceget kezel volna.

Igaz emberségét bizonyítja az is, hogy magánkórházát hadikórházzá alakította át. Amikor látta, hogy egyre több sebesült katona érkezik, kórházát emeletráépítéssel 120 ágyasra bővítette, hogy minden sebesültet be tudjon fogadni és gyógykezelésben részesíteni. De gondja volt a faluból bevonult katonák családjaira is. A mai bölcsődékhez és óvodákhoz hasonló közös gyermekmegőrzőt létesített, hogy az egyedül maradt asszonyok férjeik helyett dolgozni tudjanak a mezőn és a ház körül abban a tudatban, hogy eközben kis gyermekeik élvezik a doktor úr feleségének a gondoskodását.

1915-ben meghalt nagybátyja, Batthyány-Strattmann Ödön. László örökölte a vagyonát és körmendi kastélyát. S egyúttal megkapta a hercegi címet és a Strattmann nevet. A trianoni békeszerződés után mivel Köpcsény Ausztriához került, Batthyány-Strattmann László Magyarországra, Körmendre költözött. Itt az ajándékba kapott kastély egyik szárnyában ismét egy kórházat rendezett be elsősorban szembetegek számára.

Ekkor már bel- és külföldön egyaránt az egyik legkiválóbb szemorvosnak tartották. Azt is tudták róla, hogy ő a szegények orvosa akar lenni. Jöttek is hozzá nemcsak Körmendről, hanem messze vidékről a legszegényebb néposztályokhoz tartozó emberek. Ő ingyen gyógyította őket. A kórházi kezelésért és ápolásért csupán azt kérte: imádkozzanak el érte egy Miatyánkot. Természetes volt nála az is, hogy receptjeit ingyen válthatták be az optikusnál. Ennek ellenértékét minden hónapban egy összegben egyenlített ki a Gazdasági Hivatala. A rászoruló betegeit nemegyszer komoly anyagi támogatásban is részesítette.

Testi egészségük mellett törődött betegei lelki egészségével is. A műtétek alkalmával betegeivel együtt imádkozott azért, hogy Isten áldása kísérje munkáját. Gyakran kijelentette: ő csak a műtétet végzi, a gyógyulást Isten adja. Ő csupán eszköz Isten kezében. Búcsúzáskor minden betegének adott egy szentképet és egy füzetet, amelynek ez volt a címe: "Nyisd fel szemeidet, és láss!". Bízott abban, hogy a füzetben található tanítások és jó tanácsok révén betegeinek a lelki gyógyulásához is segítséget tud nyújtani.

Betegei mellett a szegényekkel való együttérzése is sokféle módon megmutatkozott. Fennmaradt a köpcsényi és a körmendi szegények névsorát tartalmazó füzet. Rászorultságuk mértéke szerint pénzzel, ruhával, gabonával, fával rendszeresen támogatta őket. Ők is havonta megkapták járandóságukat, miként alkalmazottai a fizetésüket.

Nem volt olyan emberbaráti intézmény, amelynek a működéséhez hozzá ne járult volna. Egyik legnagyobb adományozója volt az ún. szanatóriumi mozgalomnak, amely célul tűzte ki, hogy minél több TBC szanatórium létesüljön az országban.

Batthyány-Strattmann László arisztokrata kortársai közül többen szép szónoklatokat mondtak a társadalmi igazságosságról, de vajmi keveset tettek ennek érdekében. Ő viszont igyekezett példát mutatni a szegényebb néposztályok sorsának javítására. Saját birtokából 200 ingyenes házhelyet osztott ki, biztosította a hozzájuk vezető közutakat is. Réteket, szántóföldeket adott ki jelképes díjért haszonbérbe. A bérleti díjat azonban a legtöbb esetben elengedte vagy a bérlőt arra kérte, hogy a díj egy részét jutassa el egy általa kijelölt szegény embernek.

Környezetének tagjai tudták, hogy minden nap nagyobb összeget vett magához. Ezt odaadta az egyik asszisztens nővérnek, azzal, hogy ossza szét a szegények között. Jegyzéket azonban ne vezessen az adományról. Ő ugyanis nem akart ezért senki emberfiától dicséretet, elismerést kapni, egyedül csak a jó Istentől, aki a nagylelkű és névtelen adakozót szereti.

Gyermekeit is a szegények szeretetére és a lelki szegénység szellemében nevelte. Visszaemlékezéseikben elmondták: nem is tudták, hogy gazdagok voltak. Megvolt mindenük, amire szükségük volt, de a fényűzést és a pazarlást nem ismerték.

Betegei és szegényei nagy jószágért, a tőle kapott testi-lelki és anyagi jótéteményeiért nagyon hálásak voltak. Sőt, már életében szentnek tartották őt. Receptjei és a tőle kapott képek, füzetek kézről kézre jártak. Szinte ereklyeként őrizték ezeket.

Ugyanígy tisztelték őt mindazok, akik közelebről megismerték, és közel kerültek hozzá. Batthyány 1923-ban ünnepelte ezüstlakodalmát, házasságának 25. évfordulóját. Ebből az alkalomból a pápa a beteggyógyítás terén végzett kiváló munkájáért egy érdemrenddel és dicsérő oklevéllel tüntette ki őt. A kitüntetést Schioppa pápai nuncius adta át az ünnepeltnek, majd utána levelében azt írta a pápának: "A magyarok szentnek tartják Batthyány-Strattmann Lászlót, és én biztosíthatom szentségedet, hogy valóban az is". Még inkább így vélekedtek róla családjának tagjai. Ebből a szempontból talán a legjelentősebb Isten Szolgája Ödön nevű, 21 éves korában elhunyt fiának a naplója. Ebben olvashatjuk: "Az én apámban az összes tulajdonságok jól megvannak, amelyeket egy ideális, eszményi atyában elképzelhetünk. Ő igazságos és jó, tudós és alázatos, komoly és vidám, életrevaló és igazi szent. Sőt benne nem csak eszményi atyánkat, hanem legjobb, legáldozatosabb, legönzetlenebb barátunkat is tiszteljük".

A feleségével való kapcsolata mindvégig ideális volt. Együttes erővel arra törekedtek, hogy gyermekeiket istenfélő, becsületes embernek neveljék. A gyermekek szüleikkel naponta szentmisén vettek részt. Édesapjukkal együtt felváltva ministráltak és szentáldozáshoz járultak. A szentmise után az édesapa rövid keresztény tanítást adott a gyermekeknek. S kaptak feladatot is valamilyen jócselekedet gyakorlására. Este közösen elimádkozták az olvasót, és beszámoltak napi jócselekedeteik elvégzéséről is.

Köztudott, hogy a Batthyány család címerének egyik motívuma a pelikán madár, amely a néphit szerint a vérével táplálja kicsinyeit. Ugyanígy Batthyány-Strattmann László sem kímélte magát, nem ismert fáradságot és minden áldozatra kész volt, ha embertársainak szüksége volt rá.

Bizonyára ezt a szolgálatkészségét akarta kifejezni azzal, hogy címerének jelmondatát "Hűséggel és bátorsággal" így módosította: "Hűséggel és szeretettel".

Igaz keresztény lelkülete különösen is megmutatkozott a próbatételek idején. Egyik ilyen próbatétel volt számára, amikor elsőszülött fia, Ödön, vakbélgyulladásban 21 éves korában meghalt. A családtagok visszaemlékezése szerint, amikor lezárta fiának a szemet, így szólt a családtagokhoz: "Most pedig menjünk a kápolnába, és köszönjük meg a jó Istennek, hogy Ödön eddig a miénk lehetett".

Ugyanígy, Isten akaratában megnyugodva fogadta saját szenvedését is. 1929-ben a bécsi Löw szanatóriumba került. Innen írta Lili leányának: "Meddig hagy még szenvedni a jó Isten, nem tudom. Annyi örömet adott nekem az életben, hogy most, 60 évemmel a nehéz időköt is hálásan el kell fogadnom". Húgának pedig ezt mondta: "Tudod, hogy én nagyon boldog vagyok? Kegyetlenül szen-

vedek, de szeretem szenvedésemet, és jól esik, hogy Krisztussal viselhetem". 14 hónapig tartó súlyos, de türelemmel viselt szenvedés után 1931. január 22-én, Bécsben halt meg. Piffel bíboros, a Bécsi Főegyházmege érseke végezte a besztertelését. A főpásztor betegágyából kelt fel, mert azt mondta: ritkán adódik alkalom arra, hogy egy szentet temethessek.

Ezután a holttestét Körmendre szállították, ahol a kastély kápolnájában ravatalozták fel. Gyógyult betegei és szegényei három napon át végeleáthatatlan sorokban vonultak el koporsója előtt, és hangosan zokogva megvallották: a herceg úr szent volt. Holttestét Németújváron (ma Güssing) a családi sírboltban helyezték nyugalomra.

Halála után egyre nőtt az iránta való tisztelet, és sokan imádkoztak az ő közbenjárásáért. Boldoggá avatási eljárását - a hívek sokaságának óhaját teljesítve - 1944. augusztus 30-án a bécsi érsek és egyidejűleg a szombathelyi püspök indították el.

A háború után - a saját körülmények miatt - a boldoggá avatási eljárás hosszabb időre megszakadt, majd 1987-től folytatódott tovább, de most már az eisenstadti és a szombathelyi egyházmegyék közreműködésével. Ettől kezdve ismét megkezdődtek a tanúkihallgatások és különféle lépések történtek arra, hogy egyre jobban megismerjék őt a hívek és imádkozzanak az ő közbenjárásáért és boldoggá avatásáért.

Több mint 15 könyv, 150 cikk és tanulmány jelent meg róla. A televízió bemutatott egy Batthyány filmet is. Egyre nőtt az ő emlékét idéző plakettek, emléktáblák, színes üveglakok, festmények, sőt a templomok száma is.

Három Batthyány Társaság alakult, óvodák és iskolák vették fel az ő nevét. 1992. július 11-én a Szentatya ünnepélyesen kihirdette, hogy életében hősies fokban gyakorolta a keresztény erényeket. 1989-ben Batthyány László közbenjárására pedig csoda történt. Egy előrehaladott, áttételes rákbetegségben szenvedő beteg orvosilag megmagyarázhatatlan módon, hirtelen meggyógyult. Ezt a csodás gyógyulást 12 év után a római Orvosi és Teológiai Bizottság hitelesnek fogadta el. Ezután a Bíborosi és Püspöki Testület elé került az ügy, amely 2002. február 7-én rendes ülésén egyhangúlag kinyilvánította azt a véleményét, hogy Isten Szolgájának közbenjárására Isten adta meg a gyógyulást. Erről a döntésről a kongregáció prefektusa értesítette a Szentatyát, aki elrendelte: készítsék el a "Decretum super miraculo"-t, vagyis a csodás gyógyulásról szóló dekrétumot. Ezután a Szentatya 2002. július 5-én ünnepélyesen kihirdette, hogy a kérdéses betegnek az előrehaladott, áttételes rákos betegségből való - igen gyors, teljes és tartós - meggyógyulását Isten adta meg tiszteletreméltó Isten Szolgája, Batthyány-Strattmann László közbenjárására. Majd a Szentatya - a szombathelyi és az eisenstadti megyés püspök kérésére - kihirdette a boldoggá avatás helyét és idejét: Róma, 2003. március 23.

Batthyány-Strattmann László a családi jelmondatát - "Hűséggel és szeretettel" - életében teljes mértékben megvalósította.

Boldog Báthory László (?-1484)

I táliában és Franciaországban végezte iskoláit. Hazatérte után katonáival aktívan részt vett Hunyadi János oldalán a török elleni harcokban, s élte a főurak korabeli szokványos életét. V. László uralkodása alatt a világtól végleg elvonulva a pálos rendbe lépett be. Itt hamar kitűnt buzgóságával, alázatosságával és aszketikus életével. Saját remetelakában, a Nagyháb-hegyen, egy barlangban, elkészítette az első majdnem teljes magyar nyelvű bibliafordítást. A kötet Mátyás király saját könyvtárában is helyet kapott, később azonban sajnálatosan eltűnt, akárcsak a latinból fordított Szentek élete című munkája is. Élete utolsó időszakában újra visszatért a kolostori életbe. Itt folytatta, megromlott egészsége ellenére, az aszketikus és áhitatos életet, amelyre jellemző, hogy halálának napján még misézett.

Ünnepe: február 27.

Boldog Bánfy Buzád (kb. a XIII. sz. eleje-1243)

A hatalmas Bánfy nemzetségből származott, életének csúcán bán is lett belőle. Azonban néhány évvel bánná való kinevezése után tisztségét, vagyonát hátrahagyva beállt domonkos szerzetesnek 1233-ban. A tatárjárás ideje alatt nem akart elmenekülni, vigasztalni és segíteni akarta a nyáját. A sebesülteket ápolta, test és lelki táplálékot nyújtott nekik, majd amikor a tatár hordák körbekerítették a falut ahol híveivel tartózkodott, akkor kénytelenek voltak a templomba menekülni. Míg a kaput döngették, addig kitért karokkal imádkozott az oltár előtt, „felajánlva magát egészen eléggő áldozatul”, ahogyan a legendája írja. A tatárok lefejezték és lándzsájukkal többször átszúrták a testét. Halála után, az őt gyászoló testvéreknek, elragadtatásukban megjelent és szólt is hozzájuk.

Boldog Csák Móric (kb. 1270-1336)

C sák Demeter fia, gazdag, nemes családból származott, sokáig úgy gondolták (tévesen), hogy a Csáki család leszármazottja. 1301-ben feleségül vette Aba Katalint, Aba Amádé leányát. A fiatal házaspár kölcsönösen tisztelték és szerették egymást és közös megállapodással tiszasági fogadalmat tettek. 1304-ben, hogy teljesen Istennek tetsző életet éljenek, bevonultak a Nyulak-szigeti domonkos kolostorba. Aba nádor Móricban örökösét látta, kiragadta hát a kolostorból, s mivel Móric nem volt hajlandó visszatérni a világi életbe, ezért több, mint fél éven keresztül fogva tartotta. Kiszabadulva a börtönből, Móric visszament a Nyulak-szigetére, ahonnan a barátok Bolognába küldték, tartva a nádor haragjától. Bolognából Móric már felszentelt papként tért vissza. Boldog Móric életét csodák kísérték a továbbiakban: többször megfigyelték, hogy szokatlan fény ragyogja körül. Így volt ez akkor is, amikor a váci templomba zárt ajtón keresztül ment be, hogy imádkozhasson. Egész életében szigorú aszkézisben élt, húst nem evett és ciliciumot (vezeklőövet) hordott. Győrött halt meg és ott is temették el 1336 március 20-án. Viszonylag hamar, 1494-ben, boldoggá avatták.

Ünnepe: március 20.

Boldog Eskandeli Máté (?-XIV. sz. első fele)

Eskandeli Máté egyszerű polgári származású férfiként született, s Budán élt. Miután megismerte az Evangélium világosságából származó Igazságot, hátat fordított eddigi életének és zarándokútra ment Jeruzsálembé, ahol a Sion hegyén szigorú aszketikus életet élt több éven keresztül. Istennel eltelve otthagyta remetelakát és apostolkodásba kezdett. A pogányok térítésében egészen Indiáig jutott. Itt néhány hónap után tovább indult, s Japánig jutott, ami a kor technikai körülményeit figyelembe véve hatalmas teljesítmény. Japánban több évet is térítéssel töltött, szép sikerrel, ami azért is figyelemreméltó, mert a prédikációit saját anyanyelvén, magyarul tartotta, s mégis sikerült többeket is a keresztény hitre téríteni. Néhány zen szerzetes azonban féltékenységből és türelmetlenségből megölette, így elnyerte a vértanúság dicső koronáját. Emlékét az ottani keresztények a mai napig tisztelettelőrzik.

Magyarországi Boldog Gizella (kb.980-1050/60)

IV. Henrik bajor herceg leánya, a „magyarországi” melléknevet kapta a legendairódalomban, ugyanis lett I. Szent István király felesége, s így Magyarország első királynéja is egyben. Még mint nagyfejedelemné költözött Veszprémbe, de mivel később is szívesen tartózkodott itt, így alapozta meg, hogy ez lett végül a királynék városa. Kíséretének a legnagyobb része egyházi személy, mint azt a forrásokból ismerjük. A veszprémi püspökségető látta el „szükséges holmival, valamint sokféle ruházattal is”, ahogyan Hartvik püspök írta. Mivel az uralkodófeleségek reprezentációs feladatahoz tartozott az oltárterítők és miseruhák elkészítése, így a koronázó palást elkészítésén való szorgoskodást is Gizellának tulajdonítja a magyar történetírói hagyomány. Gizellát Szent István uralkodásában társának nyilvánította, s az egyik legfőbb feladatának az anyaságot tartotta, a trón utódlása végett. Két fiúgyermekről (Ottó illetve Szent Imre hercegek) és két leánygyermekről (Ágota és Hedvig) tudunk biztosan. Szent István halála után, mind Orseolo Péter, mind Aba Sámuel méltatlanul bánt vele, ezért valószínűleg visszatért német földre (bár egyes történészek a további veszprémi tartózkodást is valószínűnek tartják). Itt a niederburgi monostor apátnőjeként élte le hátralévő éveit, s halt meg békében.

Ünnepe: május 7.

Boldog Gertrúd (1227-1297)

Gertrúd, Árpádházi Szent Erzsébet és Tübingi Lajosőrgróf harmadik, legkisebb leánya volt. Édesanyja tanította imádkozni még gyermekkorában, s küldte még kisgyermekként az altenburgi premontrai apácákhoz kolostorba. Gertrúd 21 évesen lett itt apátnő, hamar kitűnt ugyanis szorgalmával, irgalmas cselekedetével, önmegtagadásával, erkölcsös életével. Mindig azt nézte, hogy másokért mit tehet. Templomot emeltetett a Boldogságos Szűz Máriának és Szent Mihály főangyal tiszteletére, valamint egy külön kórházat építtetett a szegények és a betegek számára a kolostor mellett. Isten megajándékozta a profétálás képességével is. Ahogy írja a legendája: „szent halállal halt meg”. A kolostora már 1311-ben megkapta Gertrúd tiszteletének engedélyezését, amit 1729-ben az egész premontrai rendre kiterjesztettek.

Magyar Boldog Ilona (1200/1220-kb. 1270)

Kisgyermekkorától a dominikánus apácák között élt Veszprémben, valószínűleg itt nevelője volt Árpádházi Szent Margitnak is. Életéről nem sokat tudunk. 1252-ben neveltje elhagyta (Margit ekkor ment a Nyulak szigetére) de ezután is szorgalmasan dolgozott, imádkozott és Istennek tetsző életet élt. Ilona azzal lett híres, hogy stigmatizált lett, vagyis Krisztus sebeit viselte magán. Ezt nővértársai eskü alatt is vallották. Ilona eredményesen imádkozott a betegek gyógyulásáért és megjósolta a tatárok betörését is. az országba. Életében megkapta mind az öt stigmát, melyek halála előtt begyógyultak. Sírjánál, mely a török megszállás alatt teljesen elpusztult, folyamatosak voltak a gyógyulások.

Boldog Magyar István és Boldog Szász Konrád vértanúk (?-kb. 1288)

Mindketten ferences szerzetesek és misszionáriusok voltak a Fekete-tenger keleti partján. Az itt élő népet a IV.-VI. sz körül ugyan megkeresztelték, de egy jelentős részük újra a pogány vallást kezdte követni. Istvánt és Konrádot prédikálás közben ölték meg, s így nyerték el a vértanúság koronáját.

Ünnepek: április 5.

Boldog Magyar István (?-1334)

István Nagyváradon született, s még fiatalon a ferences rend tagja lett. Szentjánosban fogságba esett, ahonnan csak nagy nehézségek árán tudott elszökni. A Volga-menti Szelitrenoje városába ment, ahol megtagadta hitét, s muszlim lett. Nemsokára azonban szörnyű lekiismeretfurdalást érzett, s ezért megtagadta muszlim hitét, amiért máglyára küldték. A tűz azonban kétszer is

csodálatos módon kialudt alatta, ezért karddal és lándzsával brutálisan kivégezték. Vértanúsága helyén később csodálatos gyógyulások történtek, ezért viszonylag hamar elhíresült a története.

IV. Boldog Károly király (1887-1922)

IV. Boldog Károly osztrák császár és magyar apostoli király a Duna-menti Persenbeuban született 1887. augusztus 17-én. Édesapja az osztrák Habsburg-Lotharingiai dinasztiából származó Ottó Ferenc József főherceg, édesanyja Mária Jozefa szász főhercegnő volt. Édesanyja egészen kicsi kora óta mélyen vallásos nevelésben részesítette Károlyt, itt a gyökereknél már a fia szívébe helyezte a katolikus erkölcs és hit alapjait. Apját 1893-ban Sopronba rendelték, ahová Károly is követte. Itteni hitoktatója külön feljegyezte, hogy nagyon jószívű, nyílt, jámbor, szerény és lelkiismeretes az ifjú Habsburg főherceg. Jellemző, hogy amikor hittanára emlékeztette, hogy esetlegesen ő is lehet trónörökös, akkor elpirult és a katekizmus tanulmányozásába temetkezett inkább.

Károly nagyon fiatalon kezdte meg katonai karrierjét: nem volt még 16 éves, amikor 1903. szeptember 1-jén kinevezték az I. ulánuszred hadnagyává. 1907-ben nagykorúvá lépett elő, s két saját szárnysegédet kapott. Ők rendszeresen beszámoltak arról, hogy Károly főherceg nem az a mulató katonatiszt fajta (ezt gondolták róla édesapja híres kalandjai után) és nem vetette bele magát a nagyvilági életbe. Felnőtt férfiként is rendszeresen az imádkozott és a katolikus vallási ájtatosságokat sem mulasztotta volna soha sem el.

1911. október 21-én Schwarzaui várban feleségül vette Bourbon-Pármai Zita hercegnőt, az utolsó pármai herceg, Róbert leányát, akibe szinte első látásra beleszeretett. Mindketten nagyon komolyan, hosszú lelkigyakorlattal készültek a házasságkötésükre. Az esküvőre a X. Pius pápa áldását küldte, amelyet Birletti bíboros olvasott fel személyesen az esküvőn. A pápa ebben a híressé vált üdvözlésében az ifjú párt, mint jövőbeli uralkodókat üdvözölte. Ez a merész jóslat később valóra is vált. A gyermekkorban elvetett mag termékeny földre hullott, mert Károly felnőtt fejjel is őszinte és mély vallásos életet élt, amelyben társa és támogatója volt Zita hercegnő is. Házasságukat Isten nyolc gyermekkel áldotta meg, amelyek közül az első a leendő trónörökös (Habsburg) Ottó lett (1912), akit még hat további gyermek követett.

Károly távol, vidéki helyőrségeken élt egészen a tragikus 1914-es szarajevói merényletig, amikor meggyilkolták Ferenc Ferdinánd trónörökösöt és feleségét. Károly szerényen, ugyanakkor nagy komolysággal fogadta a hírt, mely szerint ő lett a trón várományosa a tragédia után. Komolyan készült az Osztrák-Magyar Monarchia vezetésére, érezte, hogy hatalmas az elvárás vele szemben, ezért mindenekelőtt a Monarchia működésében jelentkező problémák okait igyekezett megkeresni. A háború kirobbantásakor a kamarilla még nem vonta be az ifjú trónörökösöt a tárgyalásokba. A háborúból a részét kivette, többször és több fronton is látogatásokat tett, legnagyobb benyomást az isonzo-i áldozatok látványa tette rá, amelyre későbbi életében többször is emlékezett; a közlőről látott széttroncsolt holttestek, a haza legjobbainak elvesztése végképp a békés megoldás keresése felé hajtotta.

Ferenc József császár 1916. november 21-én bekövetkezett halála az I. világháború kellős közepén érte a 29 esztendő fiatal Károlyt, akinek az uralkodás súlyos terhét át kellett vennie az agg uralkodó után. Boldog Károly saját elhatározásából tette le a magyar királyok igazságosság és béke esküjét Budapesten a koronázási ünnepségen, hogy ezzel is jelezze; teljes értékű magyar, nemzeti király, aki Isten akaratából uralkodik népei felett. Ő volt az egyedüli a háborús hatalmak államfői közül, aki teljes mértékben követte XV. Benedek pápa béketörekvéseit. A lelkét átható mély katolikus hitből fakadó békevágya azonban nem talált meghallgatásra a többi harcoló nemzet vezetőjénél.

A front összeomlása maga után vonta a Monarchia összeomlását is, amelyben Károly próbálta menteni, ami menthető azzal, hogy egy szövetségi lehetőséget kínált fel a Monarchia nemzetiségi államainak, túl későn. A háttérben kötött titkos megállapodások meghozták a dualista államalakulat végső összeroppanását, amelyben Károlynak csak tűzoltó szerep jutott; ezért adta ki az októberi autonómianyilatkozatát az elszakadni vágyó népeknek. Boldog Károly király nem mondott le a trónról hite szerint ugyanis, nem mondhatott le a trónról, mert ezt a jogát és kötelességét Istentől kapta hanem csak visszavonult az uralkodástól, meg nem határozott ideig. Az őszirózsás forradalom és a kommunista diktatúra alatt 1919-ig családjával a Bécs melletti Eckartsau várban élt, ahol számára megalázó körülmények között, szigorú őrizet alatt, szinte fogolyként kezelték, nem is hagyhatta el lakhelyét. Ő mégsem mutatkozott boldogtalannak, örömmel töltötte el az, hogy végre sok időt szentelhetett feleségének és gyermekeinek és minden erőfeszítésével azon dolgozott, hogy a zűrzavaros korszak után újra népei élére állhasson. Két évvel később, 1921-ben két ízben megpróbálta visszaállítani Magyarországon a törvényes királyságát, amelyek közül az egyiket szándékosan Húsvét időszaka tette, hogy Jézus Krisztus feltámadásának ünnepe egybeessen majd a Magyar Királyság feltámadásával is. A király visszatérési kísérletét támogatta többek között Mikes János püspök, Gróf Apponyi Albert, Gróf Andrássy Gyula, Gróf Gusztáv, Rakovszky István, Lehár Antal, Gróf Sigray Antal, de Boldog Batthyány-Strattmann László is. Második visszatérési kísérlete után fogolyként nyilvánították és feleségével együtt végleges száműzetésbe Madeira szigetére, Funchalba szállították.

A számára kijelölt rendkívül nyirkos és hideg lakhely következtében Boldog Károly király gyógyíthatatlan tüdőgyulladást kapott, amelyben szíve fölmondta a szolgálatot. Családtagjai visszaemlékezése szerint a gyors lebetegedésben közrejátszott az a sokk is, amelyet a restaurációs kísérletek kudarca okozott neki. A halálos ágyán igazi nagy, népei iránt felelős uralkodóként viselte a sorsát; rendszeresen imádkozott és minden ízében a katolikus vallási doktrínát követte, hogy lelke eggyé váljon a Teremtővel. Utolsó szavai is erről tanúskodnak: "Sokat kell szenvednem, hogy népeim újra egymásra találjanak", illetve "Minden jó, ha ismerjük Isten

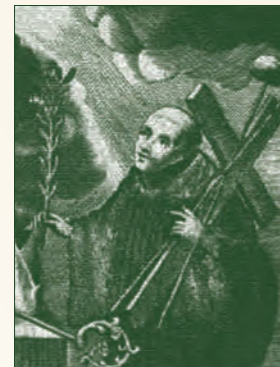
akarátát". Utolsó imádsága és szavai ezek voltak: "Megváltóm, legyen meg a Te akaratod. Jézus szentséges Szíve, benned bízom. Jézus, Mária, József". 1922. április 1-jén hunyt el, földi maradványait a Nossa Senhora do Monte (Hegyi Miasszonyunk) szentélyben helyezték végső nyugalom. Koporsóját 1994-ben felnyitották, s testét éppen abban az állapotban találták, ahogyan 1922. áprilisában beletették. Közbenjárásával csodás gyógyulások következtek be. Károly boldoggá avatását Magyarországon szorgalmazta Pálffy Zsófia Gebetsligája, de több magyar neves katolikus személyiség is síkra szállt e mellett, többek között Mindszenty József bíboros, hercegszékprímás (ő alapította a zalaegerszegi ferences IV. Károly Emléktemplomot), Schlachta Margit és Boldog Batthyány-Strattmann László is, akik elkötelezett tisztelői voltak az utolsó magyar királynak.

IV. Boldog Károly ima Gondviselő istenünk, Te Boldog Károly királlyal ajándékoztad meg Szűz Mária és Szent István országát. Segíts kérünk, hogy az ő hitvalló szeretetének buzgóságát kövessük egész életünkben, mindig nyitva álljon előtted szívünk hajléka, és a ránk bízottakkal együtt eljussunk hozzád, az örök boldogság honába. Aki él és uralkodik mindörökkön örökké. Amen.

Pécsi Boldog Mór (kb. 1000-kb. 1070)

Mór származásáról szinte semmit sem tudunk, azt azonban igen, hogy már nagyon fiatalon beállt bencés szerzetesnek, s Pannonhalmán tanult. 1036-ban került Pécsre, s ő fejezte be Szent Péter tiszteletére emelt (akkori) székesegyház építését. Ekkor írta meg Szent Zoerard-András és Szent Benedek, zoborhegyi remeték történetét. Amikor Szent István és Szent Imre Pécssett jártak, akkor Szent Imre két csókkal köszöntötte, az életszentsége jeléül. Ekkor nevezte ki Szent István pécsi püspöknek, miután különböző próbáknak vetette alá. Nevéhez fűződik még I. Salamon király és Géza herceg egyszeri kibékítése, illetve Szent Zoerard-András vezeklővének egy darabját iső adta át megőrzésre Géza hercegnek.

Ünnepe: október 25.

Esztergomi Boldog Özséb (kb. 1200-1270)

Az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend, a pálosok alapítóatyja. Esztergomban született, s itt is járt iskolába a Szent István által alapított káptalanba. Szegény, hallgató, komoly ifjú volt, aki kedvelte a magányt. Szülei egyetértésével pappá szentelték, s hamar híres lett arról, hogy mély átszellemültséggel, áhítattal mutatta be naponta a szentmiséit, ami akkor szokatlan volt még. Papi jövedelmét szétosztotta a szegények között, s minden szabadidejét az olvasásnak és az írásnak szentelte. Művei sajnos nem maradtak fent, de feljegyezték róluk, hogy „olyan filozófiát tanított, amely nem az emberek, hanem Isten tetszését vívta ki”.

Az Esztergom környékén élő sok remete gyakran betért a városba, s ott hamar Özséb háza lett az egyik legkedveltebb pihenőhelyük. A gyakori látogatások mellett a tatárjárás lehetett még leginkább ösztökélő erő Özséb számára, hogy remete legyen. Úgy gondolta, hogy kortársainak szüksége van a példaadásra, az engesztelésre és vezeklésre.

Az újjáépítés után, lemondott a kanonokságról, összes javait szétosztotta a rászorulók között és Váncsai István érsek engedélyével, aki Boldog Özséb imáiba ajánlotta az országot és a megyét, 1246-ban remeteségbe vonult.

Szántó környéki híres hármass barlangja alatt, a forrás mellé letűzte a szent keresztet, s felírta rá az „In Cruce salus” (Keresztben az üdvösség) jelmondatát. Egy látomás hatására egyesíteni szerette volna a szétszóródott remeteket, ezért sorba járta az országban a nagyobb remetetelepeket. Ezután Rómába ment, hogy a szerzetalapításhoz elnyerje a Szentszék jóváhagyását. Itt pártfogásába vette Aquinói Szent Tamás, így nem sokára IV. Orbán pápa jóváhagyta a rendet, melynek ideiglenes szabályainak megírásával Pál a veszprémi püspököt bízta meg. Boldog Özséb a rendet Remete Szent Pál oltalma alá helyezte, hiszen ő volt az első remete, a remeteség atyja. Innen ered a rend neve is: Ordo S. Pauli Primi Eremitae, nálunk a pálosok kifejezés terjedt el. A rend első tartományfőnöke Özséb lett. 1270-ben halt meg a pilisszentkereszt monostorban, ajkán Jézus Krisztus és Szűz Mária nevével. A rend a végleges egyházi jóváhagyást 1308-ban kapta meg, akkor áttértek Szent Ágoston regulájára.

Ünnepe: január 20.

Magyar Boldog Pál (kb. 1180-1241)

Pontosan sajnos nem tudjuk, hogy hol született Pál, csak annyit tudunk, hogy magyar volt és fiatal korában kikerült Bolognába tanulni, ahol a kánonjog professzora lett. Itt sokat tanult és utána tanított is, majd amikor Szent Domokos szónoklatot tartott a városban, belépett a domonkos rendbe. 1221-ben Boldog Szádok és másik három társa kíséretében a domonkos rendetők hozták át Magyarországra.

Szerte az országban mindenhol nagyhatású szónoklatot tartott. Győr városában három előkelő ifjú is kérte a felvételét a rendbe beszédének hatására. Itt és Veszprémben iső alapította meg a domonkos konventeket. Ezután a kunok közé ment téríteni, ahol a második

útján megtérítette két vezérüket Brutust és Bibrechet, az összes embereivel együtt. A kunok között továbbra is sikeresen hirdette az ígét egészen a tatárjárásig. A tatárok a dúlás alatt több társával együtt egy templomba üldözték, ahol megölték őket. Halála után a „kunok apostola” néven kezdték emlegetni, s több helyen is szentként tisztelték.

Ünnepe: február 10.

Romzsa Teodor (1911 - 1947)

Északkelet-Magyarországon, Kárpátalján, Nagybecskón született. Tanulmányait Rómában végezte, 1936-ban szentelték pappá. 1944-ben pedig püspökké, a szovjet bevonuláskor már ő állt a Munkácsi Egyházmegye élén. A püspök környezetével együtt tiltakozott az ellen, hogy egyházmegyéjét beolvassák az Orosz Ortodox Egyházba. Az egyházát bátran védelmező, a beolvasztási kísérletnek ellenálló Romzsa Teodor ellen az államvédelmi hatóság apparátusa először merényletet hajtott végre, majd a súlyosan sebesült főpapot a kórházban megmérgezte.

Boldog Temesvári Pelbárt (kb. 1435-1504)

Temesváron született Pelbárt, egyetemre már Krakkóba járt, s lengyel földön is lépett be az obszerváns ferences rendbe. Nagy hírű hitszónok lett belőle, beszédeiben a Boldogságos Szűz iránti tiszteletre buzdította a hívőket, ezért is készítette el segítségképpen elsősorban paptársainak, könyvét a Stelláriumot. A lengyelországi 1480-as pestisjárvány alatt többször is megbetegedett, de mindig meggyógyult, az éjjel-nappal Szűz Máriához intézett imái közepette. Magyarországra már mint a Stellárium híres szerzője érkezett vissza, s könyve és beszédei olyan népszerűek voltak, hogy itthon megírta a három részből álló nagy beszédgyűjteményét is, a Pomeriumot. Itteni tanári munkásságának gyümölcse még az Expositio (zsoltárok és énekek) és az Aureum rosarium (hittételek taglalása). Kéziratait Hagenauban többször is kiadták. Írásaiban ha eredetiségre nem is törekedett, de tanításaival az erkölcsi visszaéléseket bátran ostromozta, mint mondják a királyi udvar tájékán is.

Ünnepe: május 27.

Boldog Salkaházi Sára (1899-1944)

Boldog Salkaházi Sára (eredeti nevén: Schalkház Sára) (Kassa, 1899. május 11. – Budapest, 1944. december 27.) a Szociális Testvérek Társasága nővére, közel száz magyarországi zsidó megmentője a nyilas uralom idején, vértanú. Boldoggá avatási eljárását a Szociális Testvérek Társasága 1996. végén indította el, boldoggá avatására 2006. szeptember 17-én került sor a budapesti Szent István-bazilikában.

Élete a Szociális Testvérekig

Kassán született, ugyanott, ahol alig két évvel korábban Szálasi Ferenc született, a későbbi nyilas vezér, akinek uralma 45 évvel később Sára halálát okozta. Édesapja, Schalkház Lipót korán meghalt, édesanyja igazgatósági tagként dolgozott tovább a részvénytársasággá alakított kassai Schalkház Szállónál – amely a művészek kedvelt találkozóhelye volt – és ebből a keresetéből nevelte három gyermekét. Sára Kassán végezte iskoláit, tanítónői diplomát szerzett és egy évig dolgozott is tanítónőként. Mikor az első világháború után Kassa az újonnan létrejött Csehszlovákiához került, és a csehszlovák kormány hűségesküt követelt a tanároktól, Sára ezt megtagadta és el kellett hagynia a pályát.

Határozott fellépésű fiatal lányként írják le, akinek ambíciója ekkor még az volt, hogy újságíró, író lesz. Mikor elvesztette állását, könyvkötészetet tanult, húga kalapüzletében is dolgozott, felvidéki magyar lapokba írt, novellákat, tárcákat, életképeket közölt. Első írása 1919. február 2-án jelent meg Syphax álnév alatt a kassai Esti Újságban. Többnyire a kisebbségbe került magyarokról, a szegény munkásokról és nyomorban élő munkanélküliekről írt, nagy átérzéssel. Életmódja ugyanakkor az újságíróké volt. „Önállóság, cigaretta, kávéház, csavargás a nagyvilágban hajadonfőtt, zsebre dugott kézzel, friss vacsora egy kis kocsmában, cigányzene” – írta akkori életéről később. 1922-1923 fordulóján néhány hónapig eljegyzett menyasszony volt, de kikoszorúzta vőlegényét, a későbbi gazdatisztet.

Új úton

1927-ben ismerkedett meg a Slachta Margit alapította Szociális Testvérek Társasága rend kassai tagjaival és ez új irányt szabott az életének. Szociális tanfolyamokat végzett a rendnél, végül ellátogatott a budapesti anyaházba is, ahol stílusát túl modernnek találták, de nem voltak elutasítóak vele szemben. 1929-ben elfogadták jelentkezését a novíciának. A szegvári rendházhoz csatlakozhatott, de az 1930 pünkösdjén tett első fogadalmát megelőzően néhány hónapot még Kassán töltött, ahol a helyi karitást szervezte. Két évvel később már Komáromban végzett hasonló munkát. Eközben meg kellett küzdenie korábbi élete árnyaival: "Keresztül kellett gázolnom önmagamon... hogy önmagamat lerázva, megsemmisítve ráismerjek önmagamra, ráeszméljek énemre" - írta. Hatalmas munkát végzett, a karitászt vezetésén kívül heti huszonhat órában tanított, gyermekkonyhát, kegytárgyüzletet, szegényházat felügyelt és szerkesztette a Katholikus nő című folyóiratot. Nagyon kimerülten 1934-ben Kassára helyezték vissza és mert fáradságát bizonytalanságként értelmezték, nem engedték, hogy letegye az örök fogadalmát.

1937-ben jelentkezett missziós munkára a Brazíliában élő magyar bencések mellé és Slachta Margit el is engedte volna, de ehhez magyar állampolgárságot kellett kapnia. Ezért 1937-ben végleg Budapestre költözött. A missziós utat azonban a második világháború körüli politikai események megghiúsították. 1940 pünkösdjén letehetette az örök fogadalmat, Alleluja! Ecce ego, mitte me! jelmonddal (Íme itt vagyok, küldj engem!)

A vézskorszak

A rend mindent megtett, hogy küzdjön a nemzetiszocializmus terjedésének embertelen következményei ellen és Sára is azért imádkozott, hogy ehhez a küzdelemhez legyen ereje.

1941 elejétől a Katolikus Dolgozó Nők és Leányok Szövetsége országos vezetője lett. Szerkesztette a mozgalom lapját, gyűléseket, lelkinapokat tartott az országban, három év alatt öt új szegényotthont nyitott összesen háromszáz férőhellyel és elkezdte a Munkásnő Főiskola építését.

Az Árpádházi Boldog Margit szentté avatását ünneplő 1944-es rendezvénysorozat keretében március 19-én a mai Erkel Színházban előadták Sára Fény és illat című misztériumjátékát Szent Margitról. A Szövetség ezt követő gyűlését betiltották. A német megszállás éve következett. A Szociális Testvérek mintegy ezer üldözöttet bújtattak. Valemennyi rendházuk telve volt velük, közülük majdnem százat személyesen Sára nővér mentett meg, aki ekkor a Bokréta utcai munkásnőotthont, a Katolikus Nővédő Otthont vezette. 1944. december 27-én zsidók után kutató nyilasok körbevették az otthont, négy embert és Bernovits Vilma hitoktatót őrizetbe is vettek. Sára nővér az akció végén érkezett, és nem menekült el. Őt is magukkal vitték.

Halála

Halálának körülményei sokáig nem voltak ismertek. Húsz évvel később a zuglói nyilasper egyik vádlottja mondta el a bíróságnak, mi történt. A foglyokat este a Fővámház elé terelték, levetkőztették és a Duna partjára állították őket. Mielőtt a sortűz eldőrdült, egy alacsony, fekete hajú nő - Sára nővér - a kivégzők felé fordult, a szemükbe nézett, letérdelt, az égre nézett, és keresztet vetett.

Salkaházi Sárát 2006. szeptember 17-én a budapesti Szent István-bazilika előtti téren avatták boldoggá, tízezres tömeg előtt. Ez volt az első Magyarországon celebrált boldoggá (illetve szentté) avatás 1083 óta.

Boldog Sebestyén (?-1007)

Sebestyén Szent Asztrik társaként jött Magyarországra, itt Szent Márton kolostorában lett szerzetes. Szent István királyunk őt tette meg első esztergomi érseknek, kedvessége, műveltsége és erényessége miatt. A király személyesen is ismerte és kedvelte őt. Három évre elvesztette szeme világát, s ezalatt Szent Asztrik lett az érsek helyette. Ebben is megmutatkozott bölcsessége: nem a pusztaságot tartotta fontosnak hanem, hogy nyája jó pástort kapjon. Amikor három év múlva Isten újra visszaadta a szeme világát, a király kérésére újra visszavette a tisztséget, amelyet egészen haláláig viselt.

Boldog Szalome (1211-1268)

Szalome lengyel származású, Leszek krakkói herceg leánya volt, akit eljegyeztek II. András magyar király fiával, Kálmánnal. Ekkor Szalome három, Kálmán hat éves volt. Kálmán halicsi fejedelemsége három év alatt összeomlott, ezért visszatértek Magyarországra, a királyi udvarba. Még korábban szüzességi fogadalmat tettek, közös megállapodással. Szalome az éjszakákat imádságban és virrasztásban töltötte. Magas rangjuk ellenére mindketten egyszerű ruhákat hordtak, Szalome pedig kétszeres vagy háromszoros ciliciummal (vezeklőövvel) is felövezte magát a kísértések ellen. Kálmán a tatárok elleni harcában 1241-ben meghalt, s Szalome visszatért Lengyelországba, ahol belépett az ószandeci klarisszákhoz. Templomot és kolostort alapított a ferencesek és a klarisszák számára Zawichostban. Később is ide költözött, majd innen a tatárok elől menekülve Skalaba ment, ahol megint csak alapított egy új kolostort. Annak ellenére, hogy hercegnő volt, engedelmességével kitűnt a többiek közül, áhítatos imái, s szigorú aszketikus élete miatt mindenki tisztelte. Ahogyan azt korábban megjósolta 1268. december 15-én halt meg. Az ágya mellett imádkozó apátársai Boldog Szalome lelkét csillagként látták az égre szállni. Tiszteletét 1672 óta engedélyezi az Egyház.

Ünnepe: november 17.

Boldog Szádok és vértanútársai (? - 1260)

Alegenda szerint Szádok zágrábi prior volt, s innen indult Itáliába tanulni, ahonnan Szent Domokos hatására Boldog Pállal együtt jöttek Magyarországra, hogy a domonkos rendet megalapítsák itt is. Szádokot magyarországi sikeressége miatt Lengyelországba is hívták, ahol szandomíri priorrá nevezték ki. Az 1260-as Lengyelországot sújtó tatár támadás folyamán a tatár sereg ezt a várost is elérte, s amikor betörték a kapukat Szádok és negyvennyolc társa a Szent Jakab templomba menekültek. Itt a tatárok rájuk törték az ajtót és lemészárolták őket, miközben a Salve Reginát énekelték. A mai napig a domonkosok haldokló testvérük ágyánál tiszteletből és megemlékezésből ezt éneklék el. Tiszteletüket VII. Piusz pápa hagyta jóvá 1807-ben.

Ünnepük június 2.

**Magyar tiszteletreméltóak,
akiknek folyamatban van a boldoggáavatásuk:**

Bódi Mária Magdolna (1921 - 1945)

Bogdánffy Szilárd

Bogner Mária Margit (1905 - 1933)

Brenner János (1931 - 1957)

Csepellényi György (1626 - 1674)

Kaszap István (1916 - 1935)

Kelemen Didák (1683 - 1744)

Dr. Kucsera Ferenc (1892 - 1919)

P. Marcell Marton Boldizsár (1887 - 1966)

Márton Áron (1896 - 1980)

Mindszenty József hercegprímás (1892 - 1975)

Scheffler János (- 1952)

Torma János (1914 - 1937)